



Konference o budoucnosti Evropy

SOUHRNNÝ ZÁPIS

Pracovní skupina pro změnu klimatu a životní prostředí, předsedkyně: paní Pasková, Rada / Česká republika

5. ledna 2021, 16:00–18:00 (distanční účast)

1. Úvodní slovo předsedkyně

Předsedkyně po zahájení schůze členům připomněla, že tato schůze byla svolána s cílem pokračovat v diskusi z poslední schůze, která se konala dne 17. prosince 2021. Dříve již byla projednána čtyři z odhlasovaných témat, konkrétně: i) energetika, ii) doprava a iii) udržitelná spotřeba a výroba. Zbývající témata k projednání jsou: i) zemědělství, ii) biologická rozmanitost, iii) krajina a výstavba, iv) vytváření změn v postojích a chování a v) subvencování a zdanění.

Předsedkyně členům připomněla, že evropská panelová diskuse občanů na téma „Změna klimatu a životní prostředí / zdraví“ se bude konat tento víkend v Polsku a že doporučení z této diskuse budou projednána na příští schůzi pracovní skupiny.

Předsedkyně zopakovala, že stejně jako na předchozích schůzích bude u každého z témat dáno slovo nejprve občanům. Uvedla rovněž, že členům pracovní skupiny bude brzy rozeslán návrh shrnutí z prosincové schůze.

2. Témata projednávaná v diskusi

Zemědělství:

- Společná zemědělská politika by měla být přizpůsobitelná regionálním podmínkám, méně centralizovaná a ambicióznější.
- Výzva k větší kontrole dotací, a to i na úrovni EU, jež se zaměří na to, zda jsou finanční prostředky využívány tak, jak bylo zamýšleno či jak tvrdí příjemci. Podpora by měla být zaměřena na mladé zemědělce a inovační výrobní techniky a kompenzovat vyšší náklady. Menší zemědělské podniky vytvářejí více pracovních míst a ztraktivňují venkovské oblasti.
- Odpovědné zemědělství by mělo zohledňovat dopady na klima a odpovídajícím způsobem se přizpůsobit. Výzkum by měl identifikovat plodiny uzpůsobené oblastem, jež jsou náchylné k záplavám nebo lesním požárům, aby se zabránilo špatným sklizním. Zemědělská půda musí být chráněna; příliš často je přeřazována na stavební účely a zakrývána.
- Je nutné, aby existovala celounijní koncepce pro udržitelné lesy s cílem těžit udržitelným způsobem zdroje, vytvářet pracovní místa a chránit biologickou rozmanitost lesů a současně podporovat opětovné zalesňování.
- Další vznesené body: i) přísná pravidla pro jasné označování země původu v supermarketech, ii) nezávislost EU, pokud jde o produkci osiva, iii) celounijní přístup k vodní a větrné erozi půdy, iv) ukončení povolení uvádění glyfosátu na trh EU a řešení otázky cíleného používání pesticidů a hnojiv, zejména v blízkosti ekologických zemědělských podniků, v) ukončení geneticky modifikovaných organismů a průmyslové zemědělské výroby a vi) maximalizace místní produkce a snížení dovozu potravin.



Konference o budoucnosti Evropy

- 70 % emisí skleníkových plynů v zemědělství pochází z chovu zvířat. V důsledku toho je nutné zamyslet se nad snížením spotřeby masa.
- Je třeba dotovat zemědělce, zejména pokud přispívají k biologické rozmanitosti a k bezpečnosti a dostupnosti potravin. Ceny potravin by měly odrážet náklady na emise CO₂. Zároveň by se environmentální problémy neměly přesouvat do jiných částí světa kvůli přemístění výroby a spotřebitelské ceny musí zůstat dostupné.
- Dotace by měly být poskytovány na služby a kvalitu, a nikoli přidělovány podle obhospodařované plochy. Měl by existovat moderní pohled na zemědělství, který zajistí bezpečnost potravin, včetně úvah o nových šlechtitelských technikách, s cílem dosáhnout toho, aby bylo zemědělství šetrnější k životnímu prostředí a zároveň efektivnější.

Biologická rozmanitost

- Řešily se různé znečišťující látky – od vypouštění kerosinu z letadel nad španělským středomořským pobřežím až po pesticidy a endokrinní disruptory. Velké obavy vzbuzovaly zejména dopady posledně jmenovaných na evropské populace včel. Byly vyjádřeny obavy, pokud jde o nadměrný rybolov, mimo jiné v důsledku omezeného přístupu do vod Spojeného království, a o vymírání hmyzu.
- Je nutné zvýšit financování projektů v oblasti biologické rozmanitosti a povědomí o právních předpisech v oblasti biologické rozmanitosti na mezinárodní scéně.
- Politiky, např. ty představené ve strategii „od zemědělce ke spotřebiteli“, musí mít právně závazné cíle (týkající se omezení používání pesticidů nebo prostoru pro biologickou rozmanitost v zemědělství). Co nejdříve by měl být přijat legislativní rámec EU týkající se půdy. Měly by být projednány hrozby a druhy znečištění postihující druhy, jež nejsou dobře známy, jako je světelné znečištění.

Krajina a výstavba

- Byly vyjádřeny obavy ohledně dopadů obnovitelných zdrojů energie na krajinu (větrné parky nebo solární elektrárny). Větrné parky by měly být recyklovatelné.
- Je třeba řešit rostoucí nedostatek surovin. Kromě vývoje nových stavebních materiálů (vyhýbání se betonu a dřevu coby omezeným zdrojům) je třeba klást důraz spíše na recyklaci materiálů a renovaci stávajících budov než na výstavbu nových budov – v této souvislosti byly zmíněny i znečišťující účinky lomů (znečištění ovzduší a hlukové znečištění).
- Hovořilo se o využívání brownfieldů pro účely výstavby, jakož i nevyužívaných budov.
- Zaměřit se na snížení spotřeby energie, mimo jiné prostřednictvím izolace. Stavebnictví je důležitým zdrojem emisí skleníkových plynů a „renovační vlna“ Komise by mohla být spojena se „solární vlnou“. Větší důraz na ekologickou architekturu ve městech (ekologické stěny / ekologické střechy).
- Je třeba přihlížet k nákladům spojeným se všemi ekologickými opatřeními.

Vytváření změn v postojích a chování, subvencování a zdanění (témata projednána společně)

- Nehospodárné chování je třeba řešit prostřednictvím dotování behaviorálních změn, přičemž základem pro tyto změny bude vzdělávání – je nutné zaměřit se na školy a mladé generace.



Konference o budoucnosti Evropy

- Prostor a energie by měly být využívány co nejméně, aby se zabránilo nadměrné spotřebě, neboť naše planeta má 7 miliard obyvatel.
- Kromě změn chování jednotlivců musí veřejná politika podporovat strukturální změny, např. nasměrovat veřejná nabídková řízení k pozitivním změnám.
- Kritice bylo vystaveno zaměření EU na model dovozu energií, jakož i dotace ve výši 19 miliard EUR, které byly jen v Itálii vyplaceny producentům fosilních paliv. Tyto finanční prostředky by měly být zacíleny na obnovitelné zdroje energie a na zmírnění dopadů vysokých cen energií na jednotlivce, kteří mají potíže s placením.
- Pozitivní behaviorální změnou by bylo více rostlinné stravy.

3. Závěrečné poznámky předsedkyně

Předsedkyně poděkovala všem členům za jejich účast a oznámila, že příští schůze pracovní skupiny a plenární zasedání konference se budou konat ve dnech 21. a 22. ledna.